

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

UKM 06/08 Samisk ungdomsarbeid og satsing videre

Samisk kirkeråd (SKR) har hatt et kontinuerlig ungdomsarbeid i perioden 2000 – 2004. Hensikten var å rekruttere samisk ungdom til kirkelig utdanning og tjeneste. Rekrutteringen til prosjektet har foregått gjennom uformelle organer og kontakter. Ungdommer mellom 15 – 30 år har deltatt, og språket har vært norsk. Ungdomsarbeidet har hatt fokus på *samisk identitet og kristen tro*. Økt kunnskap om mangfoldet i Sapmi (se faktaboks bakerst) har vært viktig.

Fra 2005 har ungdomsarbeidet blitt ivaretatt gjennom ungdomsutvalg, Samisk Kirkeråds Ungdomsutvalg, SKRU. Ungdomsutvalget var et rådgivende organ for Samisk kirkeråd. Hensikten med SKRU var å følge opp det positive ungdomsarbeidet som var påbegynt.

SKR vedtok i sak 20/05 Del II: Strategier og utfordringer for samisk kirkeliv i lys av strategiplan for Den norske kirke 2005 – 2008: Hovedområder: Trosopplæring og Ung i kirken:

Ung i kirken

Målsetting

SKR vil at

- identitet, språk og kristent fellesskap blant samisk ungdom styrkes
- unges deltakelse i og medansvar for samisk kirkeliv videreutvikles
- det i større grad gis rom for unges kulturuttrykk i samisk kirkeliv

Delmål

SKR vil

- styrke og videreutvikle ungdomsutvalget under SKR, (se ungdomsutvalgets mandat)
- arbeid aktivt for rekruttering av samisk ungdom til kirkelige utdanninger, stillinger og frivillig arbeid

Erfaringer

Erfaringene fra ungdomssamlingen har vist at samisk ungdom er forankret i sine lokale kristendomstradisjoner. Ungdom har forskjellig bakgrunn, historie, språk, og kulturell og kristen identitet. For eksempel har ungdom fra lulesamisk område behov for å snakke om andre tema enn ungdom fra sørsamisk område. Det viste seg også at samiskspråklig ungdom har behov for møteplasser, enten lokalt eller regionalt, hvor samisk språk brukes aktivt i kommunikasjonen.

Det er viktig å knytte samisk ungdomsarbeid til de satsingsfeltene som kirken forøvrig arbeider med. Samisk ungdom er en del av ungdomsmiljøene generelt og vil delta både innenfor en samisk ramme, men også i en nordisk/internasjonalt ramme.

Spesielle utfordringer for samisk ungdomsarbeid

Samisk ungdomsarbeid retter seg mot et fåtall mennesker. Samisk ungdomsarbeid vil også ha naturlig samarbeid over landegrensene. Både i sørsamisk og lulesamisk område

eksisterer det allerede en tradisjon på samarbeid over grensene mellom Sverige og Norge. Samisk ungdomsarbeid skal ikke marginaliseres og eksternfinansieres, men være en forpliktelse som Den norske kirke finansierer innenfor egne rammer.

Samisk kirkeråd vil knytte et tettere samarbeid om samisk ungdomsarbeid med de tre nordligste bispedømmeråd og Oslo bispedømmeråd. På den måten håper Samisk kirkeråd at ungdomsarbeidet kan mobilisere krefter for å satse lokalt og regionalt, mens nasjonalt samisk ungdomsarbeid skal ivareta saker av felleskirkelig karakter.

Økonomi for samisk ungdomsarbeid

Det må arbeides for at samisk ungdomsarbeid har faste bevilgninger innenfor den kirkelige budsjettammen.

Utfordringen er finansiering av nordiske prosjekter, fordi de kirkelige strukturene er forskjellige. En eventuell ekstern søknad om finansiering forutsetter imidlertid at arbeidet er et prosjekt, mens Samisk kirkeråd ønsker at samisk ungdomsarbeid skal være en ordinær oppgave. Denne utfordringen må synliggjøres og drøftes.

Regionale forskjeller

I sørsamisk og lulesamisk område vil det være naturlig å ha regionalt samisk ungdomsarbeid. Det kan skje i regi av bispedømmeråd. Ungdomsarbeidet i sørsamisk område kan ses i sammenheng med de samarbeidsrelasjonene som noen kommuner er i ferd med å etablere i Nord-Trøndelag og over på svensk side.

I nordsamisk område er det naturlig å bygge opp samisk ungdomsarbeid prostivis, lokalt og regionalt.

Konklusjon

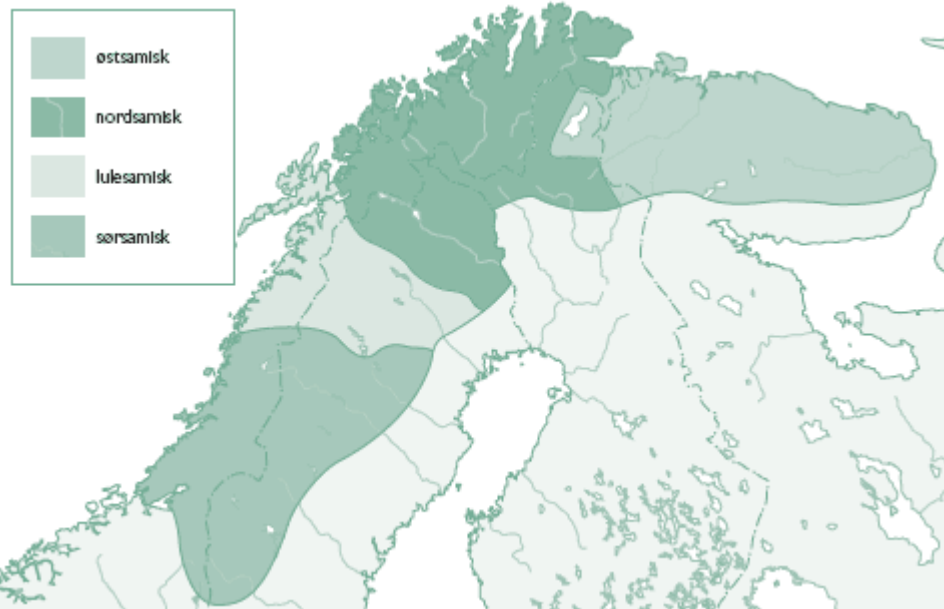
Samisk ungdomsarbeid nasjonalt må være et supplement og gi en støtte for lokalt og regionalt ungdomsarbeid. Videre må samisk ungdomsarbeid forankres i eksisterende kirkelige strukturer for å samordne alt ungdomsarbeid i Den norske kirkes regi.

3 utfordringer til UKM 08

- Hvordan kan kirken best legge til rette for en satsing på ungdomsarbeid i lokalmenighetene i tradisjonelle samiske områder, samt i Tromsø by og Oslo?
- Hvordan kan samisk ungdomsarbeid best kobles opp til tenkning og jobbing med annet ungdomsarbeid i Den norske kirke?
- Hvordan kan samisk ungdomsarbeid best forankres i øvrige kirkelige organer?

Fakta: Det samiske bosettingsområdet og samiske språk

Det samiske bosettingsområdet, *Sápmi*, strekker seg fra østkysten av Kolahalvøya over Nord-Finland, via kyst- og innlandet i Norge og innlandet i Sverige, ned i Jämtland og til Idre (jf. kartet nedenfor). *Sápmi* består av ett sammenhengende geografisk område som i seg selv har gitt ulike typer av tradisjonelle næringer, bl.a. jakt og fiske, reindrift og jordbruk. Innenfor dette området snakkes flere samiske språk og dialekter.

Figur 1: Det samiske bosettingsområdet, *Sápmi*

De samiske språkene blir som regel delt inn i tre språkområder: østsamisk, sentralsamisk og sørsamisk. Ingen samisk språkgrense sammenfaller med noen landegrense.

Til de *østsamiske* språkene hører *enaresamisk*, som snakkes i Finland og rundt Enare träsk, og *skoltsamisk*, som snakkes i Finland og Russland. Andre språk som snakkes på Kolahalvøya, er *kildinsamisk*, *akkalasangisk* og *tersamisk*.

Sentralsamisk kan i sin tur deles inn i et nordsamisk og et lulesamisk område. Som nordsamisk regnes *sjøsamisk*, som snakkes i kystområdene i Norge, *finnmarkssamisk*, som snakkes i Finnmark (bl.a. Guovdageaidnu/Kautokeino og Kárášjohka/Karasjok) og i tilgrensende områder i Finland (bl.a. Ohcejohka/Utsjoki), samt *tornesamisk* som snakkes nord for Jiellevárri/Gällivare i Sverige og i tilgrensende områder i Finland og Norge. De øvrige sentralsamiske språkene er *lulesamisk*, som snakkes i Jåhkåmåhkke/Jokkmokk i Sverige og i Divtasvuodna/Tysfjord i Norge, samt *arjeplogsamisk*, som snakkes i Arjeplog-området.

Til de *sørsamiske* språkene hører *umesamisk*, som snakkes i Västerbotten i Sverige, og det egentlige *sørsamisk* som snakkes i søndre Västerbotten og i Jämtland i Sverige.

Kilde: <http://www.norden.org/nordenssprak/kap2/2c/01.asp>